

"Ved Domkirken skal ingen byggespekulanter få deres herredømme"

Familien Weber stod i generationer vagt om den i dag fredede ejendom overfor Roskilde Domkirke.

Af Per Steenholdt

Historien bag...

Ordene i overskriften er tillagt arkitekten Johan Theodor Michael Weber, der var den seneste private ejer af, hvad der kaldes Webers Gård. Denne gård ligger mellem Lille Maglekildestrædet og Weysegangen som genbo til Roskilde Domkirke. Den ugifte 77-årige Weber boede selv Skolegade 5, da han 29 oktober 1940 dør på Sankt Maria Hospital. Foruden selve den oprindelige Webers Gård, omfatter de ejendomme han nævner i sit testamente også nabohuset Topps Minde. Weber kendte via sit arbejde den mangel, der var på lovgivning dengang. En ny ejer kunne stort set gøre, hvad han ville, hvis han ejede de ejendomme. De kunne være revet ned, og der kunne være opført meget upassende ejendomme. Det ønskede We-

ber ikke. Domkirken arvede ikke ejendommene, men fik tilbudt at købe dem af boet for 40.000 kr. Det var faktisk mange penge for de gamle nedslidte ejendomme, og kirkeministeriet måtte ansøges om tilladelse. Domkirken har derfor siden 1940 kunne "skærme Domkirken mod uønsket naboskab".

Weber slægten og ejendommen

Det meste af ejendommen er i dag fredet. Ser man på de oplysninger, der er tilgængelige via Kulturstyrelsen og BBR-registret er den opført i 1850. Det er dog helt misvisende. I forbindelse med renovering af ejendommene foretog den ansvarlige arkitekt Per Axelsen en langt grundige gennemgang af bygningerne. Den første Weber, der ejede ejendommen var Lorenz Weber, som stammede fra Nürnberg og via København kom til Roskilde, hvor han nedsatte sig som tørmester. Han grundlægger et helt dynasti af tømrere, der i de kommende generationer sætter deres præg på Roskilde. Axelsen har fint styr på ejendommen fra 1837, hvor den købes af Lorenz Weber. På internettet er der i dag

Webers Gård. Domkirkens fine genbo. Foto: Niels Nørregård Gravesen.

adgang til at se de gamle "Brandtaxationsprotokoller fra Roskilde Rådstue". Her finder man også beskrivelsen af ejendommen i forbindelse med ejerskiftet i 1837. Man kan også følge de ombygninger Weber foretager af dele af bygningerne de følgende år. Forhuset med sin brede kvist mod Skolegade synes dog ikke ombygget. Som flittig læser af de gamle protokoller, var jeg opmærksom på, at Lorentz Weber selv var en af de håndværkere, der vurderede byens ejendomme. Det viste sig, at L. Weber var en underskrift, der fandtes første gang allerede i 1834. Netop søgninger efter Weber i de gamle protokoller medførte, at ikke alene kan den ene bygning føres langt længere tilbage, men der

dukkede også ny viden om Roskildes gader og stræder frem.

Den gemte historie

Det har i flere generationer været opfattelsen, at det ældste navn for Skolegade var Store Badstue Stræde, og gaden kun har haft de to navne. Det har også været min opfattelse. Der er ingen gamle kort eller folketællinger, der antyder andet. Netop søgningen på Weber i de gamle protokoller afslørede en glemt viden, der uden tvivl har medført, at historien om bygningerne har været gemt væk i gamle papirer, der sjældent læses. Skolegade blev i 1761 beskrevet som det stræde, der lå "vesten for Domkirken." Siden overtog gaden Karen Olsdatter Strædets gamle navn, Sankt Jør-

gens Strædet, for endelig, kort før Weber køber ejendommen, i en del år at gå under navnet Kirke Strædet. Forsynet med den viden, kunne jeg hurtigt finde frem til, at den ældste bygning i 1781 var ejet af Katedralskolens rektor Hans Christian Saxtorp og formentlig har fungeret som bolig for ham.

Forvaltning af arven

Skiftende menighedsråd var alt for længe om at renovere de gamle bygninger. Det blev overvejet at sælge dem til nedrivning. Det var ikke mindst takket være den daværende biskop Hans Kvist, der omkring 1970 fik overtalte det daværende menighedsråd til, at kirken skulle beholde ejendommene og renovere dem. For "Topps Minde" var det for sent. Der var intet at bevare, og den måtte nedrives men facaden mod Skolegade blev genopført. Sammen med den renoverede del af Webers Gård er den nu med til at give kirken en utrolig ramme mod vest. "Arven" efter Weber blev med nogle års forsinkelse respekteret.